

Jelikož poškození cizího majetku může býti spácháno jak přímým, tak i nepřímým působením na cizí věc, nepochybil nalézací soud, když ve zjištěném jednání, a to ve vysypání popele s hřebíky na mez, kde se pásává cizí dobytek, shledal nedokonané zlomyslné poškození cizího majetku, kdyžtě podle správného závěru nalézacího soudu úmysl obžalovaného směřoval k tomu, aby dobytek L-ův, pasoucí se na mezi, hřebíky spolkl, a tím ochuravěl, nebo zašel. Je proto zcela pochybená námítka zmateční stížnosti, že šlo v daném případě o »aberratio ictus«, ježto prý posypáním meze mohlo dojíti jen k poškození pozemku.

Tvrdí-li zmateční stížnost, že nemohlo nikdy dojíti k nějakému poškození, zřejmě dobytka, a namítá-li tím, že šlo o nezpůsobilý pokus, dlužno jí připomenouti, že jen absolutně nezpůsobilý pokus by vylučoval skutkovou podstatu inkriminovaného zločinu. O takovýto absolutně nezpůsobilý pokus však zde nejde, jak plyne z nahoře uvedených skutkových zjištění, z jejichž souhrnu zmateční stížnost ostatně ani nevychází, budujíc mimo to na nesprávném předpokladu a domněnce obžalovaného, že na mezi se nebude pásti cizí dobytek. Bylo proto zmateční stížnost zamítnouti.

Čís. 6062.

K naplnění skutkové podstaty přečinu lichvy podle § 1 zák. čl. XXV: 1883, jsou-li splněny ostatní podmínky, stačí kterákoli z eventualit uvedených v tomto zákonném ustanovení, t. j., aby se poskytnutí úvěru stalo za podmínek, které bud' poskytují pachateli nebo třetí osobě přílišné majetkové výhody a tím mohou dlužníka nebo ručitele uvrhnouti do majetkové zkázy, resp. ji zvýšiti, anebo za podmínek, že je nápadný nepoměr mezi plněním a plněním vzájemným.

Stal-li se odsuzující rozsudek soudu prvé stolice podle zásady § 395 tr. ř. pravoplatným ve výroku o vině a odvolacím soudem byl v tom směru ponechán nedotknutým, je zmateční stížnost proti rozsudku odvolacího soudu, napadající otázku viny, zákonem vyloučená.

Pojem veřejné listiny (§ 391 tr. zák., § 315 o. s. p.).

Okolnost, že listina vydaná veřejným úřadem neb orgánem má sloužiti za podklad jednání jiného úřadu, nemění nic na průkaznosti takové listiny vůči každému.

(Rozh. ze dne 9. prosince 1937, Zm IV 619/37.)

Obžalovaný A., řezník a obecní starosta, půjčil dvanácti dělníkům s malou mzdou a početnějšími rodinami, většinou zadluženým, peníze na 24 až 100% úroky. V dvacetidevíti případech vymáhal obžalovaný A. na dlužnících — i jiných než právě uvedených — jako starosta obce i své soukromé pohledávky tím způsobem, že v dohodě se spoluobžalovaným B., notářem a obecním účetním, a za souhlasu dlužníků, zaměstnaných ve státním báňském podniku, zasílal báňskému ředitelství

platební záповědi, které podpisoval i obžalovaný B., v nichž obžalovaní proti pravdě uváděli, že dlužníci dluhují uvedené v nich částky jako poplatníci na státních nebo obecních daních a dávkách. Soud první stolice uznal obžalovaného A. vinným jednak dvanáctinásobným přečinem úvěrové lichvy podle §§ 1, 2 zák. čl. XXV:1883, jednak — se spoluobžalovaným B. — dvacetidevítinásobným přečinem zneužití úřední moci podle §§ 70, 471 tr. zák. Odvolací soud kvalifikoval tento na druhém místě uvedený trestný čin u obžalovaného A. jako dvacetidevítinásobný zločin padělání veřejné listiny podle § 393 tr. zák. a u obžalovaného B. jako dvacetidevítinásobné účastenstvo (pomoc) na zločinu padělání veřejné listiny podle § 69, čís. 2, § 393 tr. zák.

Nejvyšší soud zmateční stížnosti obžalovaných A. a B. částečně odmítl, částečně zamítl.

Z d ů v o d ů :

Stěžovatelé, uplatňující důvod zmatečnosti podle § 385, č. 1 a) tr. ř., namítají především po objektivní stránce, že k naplnění skutkové podstaty přečinu úvěrové lichvy nestačí, aby tu byl nápadný nepoměr mezi plněním a plněním navzájem, ale že se kromě této náležitosti zároveň vyžaduje, aby od dlužníků vybrané výhody (úroky) byly způsobilé uvrhnouti dlužníky do majetkové zkázy, anebo ji zvýšiti a že tato poslední náležitost (možnost majetkové zkázy, nebo její zvýšení) tu podle názoru stěžovatelů není, ježto šlo prý o tak malé částky vybíraných úroků, že jsou pro každého práceschopného člověka malicherné a nesitelné.

Námítka tato je pochybena ve dvou směrech.

K naplnění skutkové podstaty přečinu úvěrové lichvy za splnění ostatních podmínek, totiž využití buď nouze, nebo lehkomyšlnosti, anebo nezkušenosti při poskytnutí úvěru nebo odkladu placení, stačí, je-li splněna jedna z dalších náležitostí uvedeného činu, totiž, aby se tak stalo buď za podmínek, které pachatelé nebo třetí osobě poskytují přílišné majetkové výhody a tím mohou dlužníka nebo ručitele uvrhnouti do majetkové zkázy, anebo ji zvýšiti, anebo za takových podmínek, že je tu nápadný nepoměr mezi plněním a plněním vzájemným. Stačí tedy, je-li dána tato poslední eventualita, jejíž existenci stěžovatelé ani nepopírají.

Bezdůvodná je však i ta námítka, že podmínky úvěru nemohly poškozéné uvrhnouti do majetkové zkázy nebo ji zvýšiti, když šlo o placení jen menších částek.

Zjistil-li odvolací soud, že poškozéní, vesměs dělníci s malou mzdou a početnějšími rodinami, většinou zadlužení, po delší dobu platili obžalovanému z vypůjčeného kapitálu úroky 24, 36, 48 ba i 100%, i když sumy placených úroků nebyly v některých případech (stěžovatelé sami ani na jednotlivé případy nepoukazují) tak značné, správně uvážil, že placení tak vysokých úroků mohlo dlužníky, odkázané na malou mzdu, uvrhnouti do majetkové zkázy nebo ji zvýšiti.

Rovněž bezzákladné jsou z téhož důvodu zmatečnosti uplatňované zmateční stížnosti, pokud námitkou, že obžalovaný nevěděl, že poškození jsou zadluženi a mají mzdy obstavené, snaží se po subjektivní stránce dovoditi, že obžalovanému nebyla známa tísnivá situace poškozených.

Odvolací soud však zjistil, že obžalovaný zneužil tísně poškozených, vymínil si právě vzhledem k tomuto jejich stavu úroky přemrštěné, kterážto okolnost nasvědčuje závěru, že si obžalovaný byl vědom toho, že poškození jsou v takové situaci, která je nutí, aby učinili rozhodnutí, které by za jiných okolností a při klidném uvážení uznali za škodlivé.

Proti rozsudku soudu první stolice v části týkající se obžalovaného B. odvolal se jen veřejný žalobce v neprospěch obžalovaného B. co do kvalifikace činů, do nízkého trestu a povolení podmíněného odkladu výkonu trestu. Ve prospěch obžalovaného B. odvolání podáno nebylo. Vrchní soud změnil rozsudek soudu první stolice co do kvalifikace a činy obžalovaného B., kvalifikované prvním soudem jako dvacetidevítinásobný přečin podle § 471 tr. z. kvalifikoval jako dvacetidevítinásobný zločin podle § 69, č. 2, § 393 tr. z. a v otázce viny ponechal rozsudek prvního soudu nedotknutým.

Nemůže tudíž obžalovaný B. v otázce viny rozsudek vrchního soudu napadati a je proto zákonem vyloučena ta část jeho zmateční stížnosti, pokud namítá, že obžalovaný při vyplňování a podepisování platebních záповědí byl přesvědčen, že jde o nedoplatky obecních daní a nevěděl, že jde o soukromé pohledávky spoluobžalovaného A. a z toho dovozuje nedostatek úmyslu.

Z důvodu zmatečnosti podle § 385, č. 1 b) tr. ř. uplatněná zmateční stížnost namítající, že veřejnou listinou je jen taková listina, která má sloužiti za důkaz práv a právních poměrů proti každému a že platební záповědi tento charakter nemají, ježto měly sloužiti za důkaz jen proti báňskému ředitelství a že skutečný důkaz proti každému tvoří jen knihy o nedoplatcích daňových a poplatkových, je bezzákladná.

Veřejnou listinou je podle § 315 o. p. p. taková listina, kterou vystaví veřejná vrchnost v rámci své úřední působnosti, anebo osoba hodnověrná ve vlastní působnosti ve formě pro to ustálené. Takováto listina úplně dokazuje opatření, rozhodnutí a osvědčení v ní uvedené a že skutečnosti v ní uvedené odpovídají pravdě. Z toho plyne, že ta okolnost, že listina veřejným úřadem nebo orgánem vydaná, má sloužiti za podklad jednání jiného úřadu, nemění nic na průkaznosti takové listiny vůči každému.

Čís. 6063.

K výkladu slov »bez přičinění pachatelova« v § 127 tr. zák.

V použitelnosti této stati zákona nevádí, že stav bezbrannosti nebo bezvědomí osoby ženské je v příčinné spojitosti s činností pachatelovou, nespádala-li jen činnost ta pod hledisko § 125 tr. zák.

(Rozh. ze dne 11. prosince 1937, Zm I 936/37.)